

А.Д.
РОДОПСКИЯТ ПАРАКЛИС

Écrier

КНИГАТА Е ИЗДАДЕНА
С ФИНАНСОВАТА ПОДКРЕПА
НА МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА.

© Петя Иванова, автор, 2023

© Галя Петрова, художествено оформление корица, 2023

© Издателство „Екрие“, 2023

ISBN 978-619-7507-66-9

А.А.
РОДОПСКИЯТ
ПАРАКЛИС

Издателство „Екрие“
София

„Родопският параклис“ е одобрен по наш социален проект, с който стартираме нова поредица на Екрие за пораснали читатели, озаглавена ТИЙНЕЙДЖЪРИТЕ ЧЕТАТ! Всяка книга в тази поредица е книжно откритие и увлекателно четиво за вашата библиотека. Жанровете ще са разнообразни, затова следете и споделяйте за заглавията, ако са ви впечатлили и докоснали с нещо. Предайте нататък изпитаното удоволствие.

*Благодарим за споделеността!
Семейството на Екрие*

1. Родопският параклис, роман, А. Д., 2023 г.
2. Арктическите гъски, роман, Милослава Абаджиева, 2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРОЛОГ /7

ЧАСТ 1 • СТОПАНИН /15

ЧАСТ 2 • ЕНЬОВАЕН /25

ЧАСТ 3 • АВЕТЕ СТРАНИ НА МОНЕТАТА /49

ЧАСТ 4 • ЕАНИ ТАКИВА... ВАМПИРИ /70

ЧАСТ 5 • СБЛЪСЪКЪТ /82

ЧАСТ 6 • ПАРИ И ВЕЩИЦИ /98

ЧАСТ 7 • ЗАВРЪЗКАТА /117

ЧАСТ 8 • ГОРСКИЯТ ЦАР /133

ЧАСТ 9 • НЕИЗКАЗАНИТЕ ДУМИ /147

ЧАСТ 10 • ПРОСТИ ЧОВЕШКИ ОТНОШЕНИЯ С НЕЧОВЕЦИ /173

ЧАСТ 11 • НЯКЪАЕ НАВЪТРЕ В ГОРАТА /194

ЧАСТ 12 • ЛИКАНТРОПИЯ /214

ЧАСТ 13 • ДАРЯН /233

ЧАСТ 14 • МАРА-ЛИШАНКА И НОВОТО ПОПЪЛНЕНИЕ /253

ЧАСТ 15 • СЪНИЩА /270

ЧАСТ 16 • ЗАПОЗНАНСТВОТО /281

- ЧАСТ 17 • СЪНИЩА И СТЬПКИ /300
- ЧАСТ 18 • ЛЮБОВНО БИЛЕ /310
- ЧАСТ 19 • ЗМЕЕВ БАРААК /323
- ЧАСТ 20 • ЦАРИЦАТА ЖИВАТА ВОДА /332
- ЧАСТ 21 • ВЪЛШЕБНИЯТ ПРЪСТЕН /344
- ЧАСТ 22 • КРАЯТ НА ЛЯТОТО /351
- ЧАСТ 23 • УСОЙНИКА /363
- ЧАСТ 24 • ПЪТЯТ КЪМ ЗМЕЙКОВО /373
- ЧАСТ 25 • ОРИСНИЦИТЕ /381
- ЧАСТ 26 • НАРИЧАНЕТО /389
- ЧАСТ 27 • ДОЛНАТА ЗЕМЯ /406
- ЧАСТ 28 • ТЪМНИЯТ ЦАР /417
- ЧАСТ 29 • ГОРНАТА ЗЕМЯ /423
- ЧАСТ 30 • НАДЕЖДА И ЛАМЯТА /433
- ЕПИЛОГ /442

ПРОЛОГ

Навътре, навътре в гората по старите обрасли коловози, където вековните дървета хвърлят дебели сенки. Където живеят твари, завинаги изчезнали от големия град и се носи така приятния мирис на влага и листа. Навътре, навътре в Родопа, където все още има необходими местности, където хората казват, че са събрани десетки култури... Там има нещо магично. Не само нещо, а всичко. Там, сред вековните букове, се крие един малък параклис. В него няма нищо християнско. Няма икони, нито кръстове, но пламъка му не спира да гори. Вижда се отдалече, като последна спирка преди дългия път, като надежда, крепяща крехките човешки желания. Хората палят свещи и пишат писма с послания, които никога няма да посмеят да изрекат на глас, за същества, в които вече никой не вярва. Пламъкът му се вижда още от пътя на теснолинейката, как блещука в дълбините на гъстата

гора. Пътят дотам е труден и черен, градска кола трудно може да мине по криволичещите коловози. Прилича на бяла къщурка, сгушена в стволите на буките, които се извисяват десетки метри. От едната страна ромоли чешма с глава на змей, а бабите се кълнат, че са го виждали да пълзи по пейката. Дали наистина е така, никой не знае, но Родопският параклис е там и не е мръднал. Бил е там още преди османците, преди покръстването, преди хановете, преди зорите на времето, защото народната вяра е изградила неразрушими основи.

Доротей лежеше на сивия капак на Самурайката и пушеше с крака, подпрени на предната му броня. Взираше се в ясното небе и сънено примигваше. Имаше дълъг ден, двамата със Симеон бяха гонили таласъми от един строеж. Никой не знаеше защо се бяха пръкнали посред бял ден и тормозеха строителите. Луксозната вила, която щурмуваха натрапниците, не се намираще на територията им. Собственикът ги убеждаваше, че не е било отсечено нито едно дърво.

По принцип таласъмните се срещаха по един, максимум по двама, и то в изоставени сгради, като подлъгваха самотни пътници, а тези си бяха организирали офанзива срещу работниците, като чупеха машините и им правеха номера.

– Много са скромни напоследък – изказа се Симеон, излизайки на голямата поляна, покрита с гъста трева пред параклиса. – За цяла седмица, три писма. Никой не ги тормози.

– Като дойде Еньовден, ще плъзнат, не се притеснявай – отвърна му Доротей и се надигна от капака на колата.

– Сигурно – прозина се мъжът и добави с ирония. –

Нямам търпение.

Симеон беше висок строен мъж в средата на тридесетте години, с бръсната руса коса и сини очи. Кокалестото му лице с продълговата брадичка излъчваше строгост и авторитет. Ветеран от войната в Афганистан, дисциплиниран войник със завидна физика и бързи рефлексии. Обичаше правдата, бореше се за нея и почти нищо не можеше да му се опре. Често се ядосваше на импулсивните постъпки на Доротей, но винаги се отзоваваше, когато изпаднеше в беда.

– Тръгвай! – подкани я Симеон, като я потупа по коляното.

Доротей скочи от джипа, угаси фаса в джобния си пепелник и тръгна след него. Майският ветреца развя непослушния прав кичур, изплъзнал се от здравия кок на гъстата ѝ катранено черна коса. Беше доста по-млада от партньора си, на около двацет, със зелени пронизващи очи и правилни лицеви черти. Един хоризонтален белег разцепваше лявата ѝ буза. Слаба и жилава като самодива, но с по-опасен нрав, който и без искра палеше пожари. Лицето ѝ излъчваше увереност и хъс, хвърляше се с двата крака в неизвестното, без да мисли за последиците.

Двамата тръгнаха да се прибират към двуетажната вила, която се криеше сред короните на дърветата, на петдесетина метра от параклиса.

– Дай да вкараме Самурайката – каза Доротей, като се обърна към джипа, паркиран на средата на поляната.

– Не, след малко ще се прибирам към града – отвърна Симеон.

– Що не се пренесеш тука, к'во правиш в тая кибри-

тена кутия?

– Каквото си искам – приключи разговора мъжът.

Той отвори ламаринената синя порта, която водеше до просторен двор, заграден с жив плет и бръшлян. Бъки, кучето пазач, подаде глава от колибката си в ъгъла и тръгна да ги посреща, като скочи на Доротея с размахана опашка. Белгийската овчарка беше добър помощник в намирането на следи и билки, и верен спътник в обходите на гората. По добре окосения райграс се мяркаха детски играчки и малък пясъчник в дъното до гаража. Там, зад старателно подреден зид с големи зеещи отвори и нисък покрив, стоеше паркиран втория джип, на който викаха Паджерото, както и кросов мотор, велосипеди и всякакви превозни средства, с които човек може да се движи в планината. За гаража се влизахте през работилницата, където Симеон и останалите се изиявяваха като майстори. Имаха си всякакви инструменти, повечето от които Доротея не знаеше за какво се използват, но имаше желание, затова криеха ключа. Отзад се подаваха още две ниски каменни пристройки, които използваха за складове на талисмани и предмети, които трябва за задачите, както и сушене на билки. Голямата двуетажна вила се извисяваше над всички малки пристройки и криеше старата къща, направена от каменни основи и дървени греди с покрив от плочи, обрасъл в бръшлян, намираща се в ъгъла на оградата. Там не живееше никой, всички членове на параклиса обитаваха двуетажната къща. Тя също беше стара, на повече от петдесет години, с мита мозайка и бяла пръскана мазилка, но периодично се освежаваше. Приличаше на поддържана селска къща от миналия век, китна и

подредена. Симеон изкачи няколкото стъпала към входната врата и влезе в малкото антре, покрито с шкафове и закачалки до тавана. Дватама събуха обувките си, оставиха раниците с оборудването и чак тогава нахълтаха в трапезарията. Дървеното светло дюшеме и шарените черги придаваха старинен и вехт вид, но всичко изглеждаше толкова запазено, поддържано и някак стилно. Матираната чамова ламперия пазеше топло през зимата и прохладно през лятото. Комбинацията между битово и модерно пасваше изключително добре със светли и свежи цветове, придружени с естествени материали. Симеон се насочи направо към хладилника, като заобиколи кухненския ъгъл и влезе през барплот на усвоена тераса. В това време се чу силен тропот на детски крачета и другата врата в антрето се отвори с гръм и трясък.

– Мамо! – възкликна енергичен детски глас и се хвърли в обятията на майка си.

Доротейа прегърна двегодишния си син и нежно го погали по главата. Той започна да ѝ обяснява нещо на не много разбираем език, докато остър глас от съседната стая не го прекъсна:

– Браво ма, Доро, докога Боян ще заспива по нощите! – кресна дрезгавата старица, още преди Дора да е пристъпила прага. – Много хубаво си го научила.

– Трай бе, вампир! – викна Доротейа все едно е на полето, като поведе момчето към хола.

Там, на нейното си светлосиньо кресло, седеше и чакаше баба Анка, талисмана и стопанката на Родопския параклис. Хората казваха, че няма възраст, че най-старите в околните села си я помнят все такава, средна

на ръст жилава бабичка на около седемдесет години, с къса, начупена, русо-пепелива коса и светлосини към сиви очи. Говореше се, че била обучила десетки пазители да преследват таласъми и вампири. Въпреки тези слухове, представляваше сърдита сприхава старица, която винаги си търсеше по кого да вика. През повечето време се надвикваше с телевизора и се опитваше да му казва какво да прави, особено на любимите ѝ сапунени сериали, но когато се стигнеше до някой по-заплетен казус, веднага се отзоваваше с информация и съвети. Хвърли сърдит поглед на пазителката:

– К‘во?! – попита троснато Доротейа.

– Аз ще ти кажа к‘во! – възкликна старицата и подскочи от креслото.

На пода до дивана седеше Верка и събираше играчки. Като видя Доротейа, повдигна рамене и със срамежлива усмивка се оправда:

– Съжалявам, заяви, че ще те чака.

– Карай, утре ще спи до късно – размаха ръка младата майка и се обърна към Боян. – Хайде да спим, мой човек.

Понесе сина си към стълбището до камината и се качи нагоре към спалнята.

Вероника или Верка, както всички ѝ казваха на галено, се обучаваше за билкар, също можеше да говори с духове и животни, както и с мъртвите. Намираще общ език с всякакви неканени гости и мистични обитатели. Последният член на скромния екип, стопанисващ параклиса. Падаше си шемет, през повечето време не помнеше какво е яла, но правеше безупречни отвари. Баба Анка казваше, че не е имала такава ученичка от

сто години. На вид по-ниска от Доротея, леко мургава, с неправилно начупена коса на масури, с руси кичури и кафяви очи. По принцип обичаше да носи по-широки дрехи и стила ѝ бе малко като на рапърка от 90-те, с широки якета, блузони и прилепнали дънки и клинове. Изправи се и мина през портала, направен от две масивни библиотеки, свързващ трапезарията с хола.

Къщата беше преpravяна десетки пъти за удобството на пазителите и след последния ремонт прецениха, че могат да избият всички стени, като оставят само носещите колони, тоалетната и малката стая на баба Анка зад камината. Останалото пространство разделиха с масивни рафтове, които съдържаха хилядолетна литература, писана и преписвана от техните предци. Живееха във века на технологиите и полагаха усилия да прехвърлят информацията в компютрите, но архивът им беше огромен.

Симеон си седеше сам в трапезарията и сърбаше кенче бира, като си играеше със старото радио, висящо в дъното на барплота. Беше оставил писмата на масата и се канеше да ги чете.

– К'во става, Мончо?! – възкликна Вероника и получи луд поглед.

– Тоя, малкия, що не е заспал?! – попита строго.

– Не можах да го излъжа – отвърна Верка и се настани до него.

– Дисциплина трябва, дисциплина! Защо при мен заспива веднага?

– Аз не съм била в казарма, ще ме прощаваш.

Хартиените пликове привлякоха вниманието ѝ. Пресегна се и си взе един, който зачете, а бившият войник

последва примера ѝ.

– Затишие пред буря – измърмори Верка. – Това е пожелание, дано да се сбъдне.

– Пфу... и това е някаква семейна драма – изрече Си-меон с огорчение. – Нали има психолози, консултанти, защо са решили, че ние можем да им решаваме проблемите.

– Хората споделят, бе Монка.

Работата си бе работа и въпреки, че имаше доста неприятни случаи, те се изхранваха с това. В параклиса, до вечно горящия олтар, имаше две кутии – една за дарения и една за писма. Хората пишеха проблемите си и ги пускаха, а те ги решаваха. Не всички, само тези които включваха духове, самодиви, змейове и подобни. Така съществуваше Родопският параклис от зорите на времето. От времената на великите ханове и преди това, когато върховното дърво е било фиданка. Защото народа винаги е вярвал в чудеса, вярва и сега, затова народната вяра няма да умре! Стига да има някой да си спомня за създанията, обитаващи гората, те ще бъдат там. Вещиците ще правят магии и самодивите ще играят хоро, навътре, навътре в дълбините на гората.

ЧАСТ 1

СТОПАНИН

Сутринта първи станаха Доротей и Боян. Тя остави сина си на мекия кухненски ъгъл, докато му приготви каша за закуска. Малкото момче напипа кутия с корнфлейкс, поставена на барплота и се обслужва само.

– Ей! – възкликна майка му. – А каша?

След по-малко от минута в стаята нахълта Симеон с пластмасова чаша кафе.

– Добро утро – поздрави. – Имаш ли някаква работа днес?

– Един лют стопанин в града – отвърна Дора, готова със закуската.

– Аха... искаш ли помощ? – замисли се мъжът.

– Не, не е нещо голямо, ще се оправя сама.

– Охо, значи с Бобчо ще се гледаме – усмихна се Симеон и погали малкия, който предпочиташе корнфлейкса пред кашата и Доротей му го дръпна.

– Само недей да го тормозиш много.

– Че кога съм го тормозил?! – отвърна ветеранът, като наля мляко в една паница и отново взе корнфлейкса.

Дора отиде до малките пристройки да си набави необходимото оборудване за лов на въпросния разярен дух. Там всичко се подреждаше като на полици в аптека с рафтове, надписани за всеки един случай. Оръжията седяха в бронирана подземна камера, заключени със специална ключалка. Бабата категорично им беше забранила да държат оръжия (пистолети и мечове) в къщата, която се смяташе за най-защитеното място. Застана по средата на пристройката зад работилницата и извади малко камъче от пода, което отвори средно голяма квадратна дупка. Бръкна с дълъг ключ и го завъртя, чу се тракане на зъбни колелета, открявайки правилна линия до фугата на каменния под. Наведе се и плъзна плочата без усилие, като отдолу се показва тайник със стъпала, водещи до студено каменно помещение, заредено с всякакви оръжия. Взе си верния къс сребърен меч, който винаги носеше под коженото яке. Въпреки че навън се затопляше, Доротей рядко се разделяше с черната си връхна дреха, в която имаше вплетена самодивска роба. Трябваша ѝ още огледало и няколко вида билки от горе. Сложи си талисмани в джобовете и се насочи към Самурайката. Симеон и Боян излязоха навън да я изпратят. Отстрани момичето приличаше на рокерка или бунтарка, ходеше с черно кожено яке, кецове и разпрани дънки. Излъчваше агресия и непокорство от всяка част на тялото си. Усмихна се широко и помахна на сина си, след което се качи в джипа и подпали по неравния път надолу към града.

Клиентът ѝ се намираше в блок в Чепеларе или на около половин час. Пътят, прекосяващ гората, беше предизвикателство и за най-опитния шофьор, но Дора го знаеше наизуст. Можеше да го мине със затворени очи. Зимата едвам се стигаше, добре че кметът минаваше с верижната машина, защото щяха да са отцепени от света. Черният път излизаше в покрайнините на градчето. Мястото, на което трябваше да отиде, се намираше на няколко пресечки и представляваше стара панелена кооперация с няколко входа. Тя често слизаше в града да пазарува или да води Боян на разходка да поиграе с приятелите си. Познаваше района добре, обикаляше горите и съседните села още от дете и не ѝ се мърдаше от това китно и кокетно място, леко занемарено, но винаги поддържано чисто. Повечето местни се издържаха от туризъм, защото се намираше в гората, на чист въздух, пък и ски пистите не бяха далече. Симеон също живееше в апартамент от другата страна на центъра и упорито отказваше да се пренесе във вилата. Спря на паркинга, като излезе от джипа и запали цигара. Често ѝ се случваше да събира погледи, особено в по-малките населени места, но там почти всички я познаваха. Слаб мъж с мустаци и черна къдрава коса плахо се приближи до нея.

– Вие трябва да сте от параклиса? – попита той.

– Да, а вие трябва да сте Митко, нали така? – отвърна с въпрос.

– Да, аз съм – потвърди мъжът.

– Какъв е проблемът? По телефона разбрах, че апартаментът не прилича на нищо.

Потърпевшият кимна. Много от клиентите им се

притесняваха да говорят открито за тези неща, защото много често околните ги смятаха за луди. Част от работата на параклиса бе да отсяват кои са луди и кои, застрашени от свръхестествени създания. Отведе Доротея до апартамент на втория етаж с проста дървена врата. Като я отвори, вътре беше все едно след война. Малкият коридор, покрит с черна пепел и дървени останки, ги отведе в нещо като хол. Вътре нямаше здрава мебел. Посуди, столове и дървени остатъци се премятаха по пода. По белите стени имаше следи от сиви петна, сажди и отпечатьци, стъклата на прозорците бяха на земята, натрошени на малки частици. Дора клекна и взе малко сажди в ръката си, като ги разтърка.

– Откакто направихме ремонта, го заварваме във все по-окаяно състояние – обясни Митко. – Викахме попове, ходжи, баячки, никой не помогна.

– Мда, имате си дух – каза Доротея, без да обръща внимание на думите, разглеждайки саждите внимателно. – Няма страшно, ще ви отърва. Тук някъде е имало огнище, камина или печка, къде е?

– В детската стая имаше печка – отвърна веднага мъжът. – Елате!

Преведе я в стая с розови стени, нарисувани с цветя или поне останалото от тях. Детското креватче лежеше в единия ъгъл, разполовено на две, а матрака в другия, с изскочили пружини. Пазителката настъпи нещо, приличащо на разтопена кукла, от която стърчаха две ръце. На вътрешната стена имаше дебел слой сажди, все едно е била запалена и обгоряла, а през отворената дупка за комин можеше да се пъкне човек и лъхаше хладен въздух.

– Една нощ започна да пуши, докато малката спеше.

Оттогава жената и детето не са стъпвали – обясни Митко с притеснен глас.

– Много сте го ядосали тоя стопанин – промърмори си под носа Дора и се изправи, като изтупа ръцете си от саждите. – Добре! Отиди да пиеш кафе, докато аз се оправя. Ще ти се обадя, когато съм готова.

– Дано да успеете, госпожице... – започна мъжът.

– Дора, казвам се Дора, не госпожице – прекъсна го Доротея. – Сега изчезвай!

Митко напусна, а Доротея се захвана за работа. Издърпа някакво счупено шкафче или малък гардероб, извади огледалото от раницата и го постави точно срещу изгорялата стена. Запали сноп пелин и започна да опушва стената.

– Айде да се покажеш вече.

На огледалото се отпечата лице на старец, като рисувано от сажди. Имаше гъста сива брада и черни очи, приличащи на тлеещи въглени.

– Махай се, вещицо! – викна дълбок глас и огледалото се счупи, а от въглените захвърчаха искри.

Около изгорялата стена се заформи вихрушка от сажди, а над нея излезе възрастен набит мъж, с дълга брада и червени пламтящи очи, целия изваян от плътен, гъст дим, реещ се във въздуха.

– Спокойно, не искам да се караме. Кажете сега, защо си се разлютил? – каза Доротея със спокоен глас и получи хвърчаща ваза в лицето.

– На чужди хора нищо не казвам! Какви са тия приходи, защо ми бутнаха огнището?!

– Не, твоите хора вече ги няма, тези са нови хора, не може да им пречиш – опита се да обясни Доротея.

Разяреният дух ѝ отвърна с летящ матрак, който я залепи с тътен за стената. Дора го бутна и се изправи, но отново полетя. Духът я вдигна във въздуха.

– Те ни взеха дома, а сега викат някаква вещица да ме гони! От моя дом?!

Момичето литна към единственото здраво нещо в стаята, прозореца, и го счупи. Падна на земята, а стъклата изпопадаха върху гърба ѝ. За радост, нито едно не можа да я нарани, защото носеше якето.

– Оф! – въздъхна, тупайки натрошените стъкла. – Няма да стане по лесния начин.

След думите пак се издигна и завъртя надолу с главата. Опита се с плавни движения да стигне раницата, която лежеше на земята, но духът я дръпна и запрати в другата стена.

– Спри да ме размяташ, бе! – викна и бръкна в кожето си яке.

Извади кутийка с прах от свещеник. Да, от кремиран свят човек, ставаше и тази на баячи, магьосници и други, които имаха допир със свръхестественото. Пазителите го използваха като универсално средство за борба с всякакви духове, но не и за пълното им премахане. Стопанинът си беше особен вид дух на починал глава на семейство. Защищаваше дома и огнището от лоши хора, помагаше на домакинството и отглеждането на младото поколение. Хората вярваха, че е благословия в къщата да има стопан, че семейството е добро и сплотено. Някога се е твърдяло, че всяка къща и всяка местност си е имала подобен дух-пазител, но в днешно време се срещаха рядко. Този явно принадлежеше на предишните собственици и нанасянето на Митко

го беше ядосало. Изкарваше си го и на Доротей, като я мятеше из цялата стая. Успя да сцели устната ѝ и да охлузи главата ѝ, а тялото започна все повече да я боли. Като видя, че не може да стигне до него със съпротива, започна да се пази повече, за да избегне по-сериозни нараняванията или някой счупен крайник. Чакаше удобен момент, в който да разпръсне пепелта. След поредната засилка, Дора се размаза в тавана по гръб, тялото ѝ беше на няколко педии от главата на разярения дух. Без да се замисля, пръсна съдържанието от кутийката по него. За няколко секунди стопанинът се превеи и яростно изстена. Момичето се приземи като котка и използва секундите да бръкне в раницата и да извади листа от коприва. Запали ги и ги хвърли към изгорялата стена. В този момент пушека от горящото растение погълна духа и придоби форма на силуети, вълнения и падения на едно сплотено семейство, пригласени от стенанията на изчезващия стопан. Доротей седна на пода и загледа с интерес личната драма на дядото. В дима се заформира ясни картини – всичко започва в схлупена къщурка в родопско село, мъж и жена се женят, раждат им се деца, всички са щастливи и така няколко поколения, семейните портрети на стената се увеличават, малката къщурка цъфти. Идва време да се пренесат в града. Домакинята носи лопата с тлееща жар и я слага в огнището на новото им жилище. Годиците минават, децата порастват, две напускат родния дом, като потъват надолу към листата от коприва, остава само един мъж и старите стопани. В следващия епизод той стои пред гробовете, тъжен и самотен, с бутилка в ръка, хвърля, чупи, беснее. Появява се жена, тъжна жена, която плаче, мъжът я удря и тя